

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla a dr. Szabó Gyula Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabó Gyula ügyvéd) által képviselt **felperesnek** dr. Málly Vera ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **7 millió Ft kötelesrész és járulékai megfizetése** iránti perében a Zala Megyei Bíróság 2009. március 23. napján kelt 6.P.21.349/2008/25. számú ítélete ellen az alperes részéről 26. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

Í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy az alperest a 4.832.838,- (Négymillió-nyolcszázharminckettőezer-nyolcszázharmincnyolc) Ft-nak 2007. május 9. napjától 2007. június 30. napjáig járó 7,75%, 2007. július 1. napjától 2007. december 31.napjáig járó évi 7,75%, 2008. január 1. napjától 2008. június 30. napjáig járó 7,5%, 2008. július 1. napjától 2008. december 31. napjáig járó 8,5%, valamint 2009. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó , a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat 15 napon belüli megfizetésére kötelezi.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperesnek 20.000,- (Húszezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

Ezt meghaladóan a felek viselik a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság az ítéletében az alperest 4.832.838,- Ft és annak 2002. április 12. napjától járó kamata megfizetésére kötelezte a felperes javára járó kötelesrész jogcímén, marasztalta továbbá 158.000,- Ft elsőfokú perköltségben is. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, az alperest az állam javára 290.000,- Ft feljegyzett kereseti illetékben marasztalta, azzal, hogy a további feljegyzett kereseti és végrehajtási eljárási illeték az állam terhén marad.

Az indokolásban rögzítette, hogy a kötelesrész alapját a hagyaték megnyílásakor i értékén, 9.950.000,- Ft-ban számolta el, ebből levonta a hagyatéki terheket, így a hagyaték tiszta értékét 9.665.676,- Ft-ban határozta meg. Ebből a felperesnek kötelesrész címén járó összeg a Ptk. 665. § (1) bekezdése értelmében 4.832.838,- Ft.

A 4.832.838,- Ft után 2002. április 12. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamatban is marasztalta az alperest. Ezen ítéleti rendelkezés jogi indokolása az, hogy a kötelesrész iránti igény a hagyaték megnyílásával válik esedékessé. Ezért - pénzben történő kiadás esetén - a kötelezett ezen időponttól kezdődően köteles késedelmi kamatot fizetni, miként ezt a Legfelsőbb Bíróság egyik, az elsőfokú ítéletben felhívott eseti döntésében kifejtette.

Az elsőfokú perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, a pervesztesség - pernyertesség arányában rendelkezett. Ennek szem előtt tartásával kötelezte az alperest a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjában írtakra is figyelemmel az alperes képviselőjét ellátó ügyvéd munkadíjának és a feljegyzett illeték arányos részének a viselésére.

Az ítélet ellen, annak a kamatfizetés kezdő időpontjára és a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezései ellen az alperes élt fellebbezéssel.

Ebben azt kérte, hogy az ítélet az első fokú ítéletet változtassa meg, a késedelmi kamat kezdő időpontját 2008. július 2. napjában határozza meg, továbbá az elsőfokú perköltséget a felek között akként ossza meg, hogy a felperest kötelezze kilencven százalékban annak viselésére.

Kifejtette, hogy a késedelmi kamat számításával azért nem ért egyet, mert a felperes a követelését nem tette lejárttá. A fellebbezéshez csatolta a peres felek 2003-tól keletkezett levelezését, amelyből az tűnik ki a fellebbezés szerint, hogy a felperes a követelésének sem az összegét, sem a teljesítés módját, sem a határidejét nem jelölte meg. Kizárólag a 2008. július 2. napján előterjesztett keresetlevél tartalmaz olyan felszólítást, amely a követelést lejárttá teszi. Ebben jelölt meg első ízben a felperes összeget és határidőt. A követelés ugyan esedékessé vált a hagyaték megnyílakor, de az mindaddig nem járt le, amíg a felperes azt lejárttá nem tette. Ezért az alperes arra hivatkozott, hogy mindaddig nem esett késedelembe, amíg a felperes a keresetét elő nem terjesztette.

Hangsúlyozta, hogy a felperes az ügyvédi levélváltásokon kívül évekig nem jelentkezett és a követelését is csak az elévülési idő lejártá előtt érvényesítette, ezért is méltánytalan lenne a késedelmi kamat kezdő időpontjának ítélet szerinti alkalmazása.

Az elsőfokú perköltség viselésére vonatkozó elsőbírői döntést azért sérelmezte, mert álláspontja szerint a perre nem adott okot, a követelést túlnyomórészt elismerte, ezért kellene a perköltség nagyobb részét (kilencven százalékát) a felperesnek viselnie.

A felperes az írásbeli ellenkérelmében az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezéseinek a helybenhagyását kérte.

Kifejtette, hogy a Ptk. 673. § (1) bekezdése értelmében az öröklés az örökhagyó halálával nyílik meg.

A hagyaték megnyílásával a kötelesrész iránti igény esedékessé válik, ezért helytálló az ítéletben rögzített 2002. április 12. napja, mint a késedelmi kamat fizetésének kezdő

időpontja. Az elsőfokú bíróság helyesen követte az általa felhívott, az ítélkezési gyakorlatot tükröző eseti döntést.

Helyes volt az elsőfokú bíróság rendelkezése a perköltség viselésének tárgyában is, az igazodik a pervesztesség - pernyertesség arányához.

Kérte a felperes azt is, hogy az ítélőtábla marasztalja az alperest a fellebbezési eljárási költségben is.

Az ítélőtábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés b) pontja értelmében tárgyaláson kívül bírálta el és azt a kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében részben alaposnak, ezt meghaladóan alaptalannak ítélte.

A kamatkövetelés kezdő időpontjának meghatározásakor alapvető annak rögzítése, hogy a felperes kötelesrész iránti igénye nem öröklési, hanem a hagyatékka szembeni kötelmi igény, amelyet az arra jogosultnak kell érvényesítenie.

A kötelesrész iránti követelés kötelmi igényként a hagyaték megnyíltával valóban esedékessé válik, de ennek a követelésnek a lejárttá tétele az igény érvényesítésével történik meg (BH.1988.186.).

Miután az elsőfokú bíróság azt a téves álláspontot foglalta el, hogy a kötelesrész iránti igény a hagyaték megnyíltával esedékessé válik és ezért kell ettől az időponttól kezdődően a kötelezettnek késedelmi kamatot fizetnie, nem vizsgálta a Ptk. 301. § (1) bekezdésének alkalmazási feltételeit.

A kamatfizetési kötelezettség a Ptk. 301. § (1) bekezdése értelmében a kötelezett késedelembe esésének időpontjában áll be, azaz a kamatfizetési kötelezettség a késedelembe esés időpontjától válik esedékessé. Az, hogy mikor veszi kezdetét a késedelem, a késedelem alapjául szolgáló jogviszony ismeretében válaszolható meg. A Ptk. 301. §-ának rendelkezései érvényesülnek a kötelesrész pénzben történő kiadása esetén is (BDT.1999.64.). A fellebbezés folytán az ítélőtáblának azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes, mint a kötelesrész kiadására kötelezett mikor esett késedelembe, mert a késedelmi kamat iránti igény érvényesítésénél elengedhetetlen a kezdő időpont rögzítése (BH.1997.123.).

A felperes - aki a hagyatéki eljárásban nem vett részt - mint a kötelesrészre jogosult az alpereshez 2003. január 30. napján intézett levelében arról tájékoztatta az alperest, hogy kötelesrész címén a hagyaték tiszta értékének 50%-ára, „jelen esetben az egyik ingatlan ½ részére, míg a másik ingatlannak az egészhez viszonyított ¼ részére tartana igényt.” Az ügyvéd közreműködésével készült irat a továbbiakban azt tartalmazza, hogy „kérem szíves nyilatkozatát, hogy az ügyfelem kötelesrész iránti igényét elismeri-e, illetőleg ennek kiegyenlítési módjára vonatkozóan Ön milyen ajánlatot tudna tenni.”

Ezt követően a felperes ismét ügyvédi felszólítást intézett 2003. szeptember 2. napján az alpereshez azzal, hogy a korábbi felszólításra válasz nem érkezett. Ez az irat azt tartalmazza, hogy a felek között megállapodás van arra nézve, hogy az alperes a felperes kötelesrész iránti igényét a felperes által kért és a korábbi felszólításban már megjelölt mértékben elismeri. A levél a továbbiakban rögzíti azt is, hogy „egyik ingatlan értékesítésre kerülne, így megoldásként kínálkozik egy olyan lehetőség, hogy az üresen álló ingatlan értékesítése

esetén a vételárat a köteles rész iránti igény kapcsán megosztanák." Ebben a levélben 8 napon belüli választ kért az alperestől.

Az alperes a 2003. szeptember 16. napján kelt válaszában elismerte a felperes kötelesrész iránti jogát, közölte, hogy „a költségei 50 %-át kéri” és tájékoztatta a felperes ügyvédjét, hogy a lakást még nem tudta eladni. A felperes a keresetlevelében előadta, hogy az alperes annak ellenére, hogy mindkét ingatlant értékesítette, megállapodásuk ellenére őt nem fizette ki, vagyis „a köteles rész kapcsán engem a fenti két ingatlanból illető értéket nem rendezte.” A keresetlevélben a felperes azt is előadta, hogy a hagyaték tárgyát - így a kötelesrész alapját - képező egyik ingatlant az alperes 2004. február 2. napján, míg a másik ingatlant 2007. május 9. napján értékesítette. Az alperes a 8. sorszámú ellenkérelmében szintén azt adta elő, hogy „az ingatlanokat 2007-ben tudtam eladni”.

Az idézett levelezés tartalmából és a peres felek előadásából, azaz a peres felek szóbeli és írásbeli előadásából az ítéltábla arra a meggyőződésre jutott, hogy a peres felek abban állapodtak meg, hogy az alperes akkor teljesíti a felperes kötelesrész iránti igényét, amikor a hagyaték tárgyát képező ingatlanokat értékesítette. Mivel a kötelesrész alapját mindkét ingatlan figyelembe vételével kell megállapítani, az az időpont a késedelembe esés időpontja, amikor az alperes mindkét ingatlant értékesítette, azaz 2007. május 9. napja. Ez az az időpont, amikortól kezdően az alperes a felperessel történt megállapodásának nem tett eleget, azaz késedelembe esett, ezért ekkortól köteles az alperes a késedelmi kamat megfizetésére a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján.

Az ítéltábla nem csupán a peres felek kifejezett nyilatkozatai, hanem ráutaló magatartásuk alapján is a fenti megállapításra jutott. Ebben a körben jelentőséget tulajdonított annak, hogy a peres felek között a kötelesrész iránti igény tekintetében a levelezések már 2003. januárjában megkezdődtek, de a keresetlevél beadására ehhez képest csak 2008. júliusában került sor. Az igény peresítésének időpontjából is arra lehet következtetni, hogy a pert megelőző tárgyalásaik során a felek abban állapodtak meg, hogy az alperes a felperesnek a nem vitatott kötelesrész iránti igényét az ingatlanok értékesítésének időpontjában teljesíti. Ez pedig 2007. május 9. napja.

Az alperesnek a késedelmi kamat kezdő időpontjának megváltoztatására irányuló fellebbezése tehát részben alapos, míg az elsőfokú perköltség viselésére nézve alaptalan. Nem helytálló ugyanis az az alperesi érvelés, hogy a perre nem adott okot, hiszen a követelés teljesítésével késedelembe esett, továbbá a kötelesrész mértéke is vitás volt a felek között. Az első fokú bíróság helyesen értékelte az ítéletében a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a pernyertesség - pervesztesség arányát és jogszerűen rendelkezett az elsőfokú eljárás költségeinek viseléséről.

A kifejtettek miatt az ítéltábla az elsőfokú ítéletnek csak a kamatfizetés kezdő időpontjára vonatkozó rendelkezését és csak részben változtatta meg a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján. Ennek figyelembe vételével rendelkezett a fellebbezési eljárási költségről akként, hogy az alperes képviselőjét ellátó ügyvédi munkadíjból és az alperes által lerótt fellebbezési eljárási illetékből álló költségnek a pernyertességgel arányos része illeti meg az alperest, amelynek megfizetésére az ítéltábla a felperest kötelezte, míg ezt meghaladóan úgy rendelkezett,

hogy a felek viselni tartoznak a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket (Pp. 81. § (1) bekezdése).

Győr, 2009. október 15. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: